

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 27. júna 2018*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Európskej únie – Smernica 2004/38/ES – Článok 10 ods. 1 – Žiadosť o pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie – Vydanie – Lehota – Prijatie a oznámenie rozhodnutia – Dôsledky nedodržania lehoty šesť mesiacov – Procesná autonómia členských štátov – Zásada efektivity“

Vo veci C-246/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Conseil d'État (Štátna rada, Belgicko) z 27. apríla 2017 a doručený Súdnemu dvoru 10. mája 2017, ktorý súvisí s konaním:

Ibrahima Diallo

proti

État belge,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev a E. Regan,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: V. Giacobbo-Peyronnel, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 11. januára 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- I. Diallo, v zastúpení: D. Andrien, avocat,
- belgická vláda, v zastúpení: C. Pochet, M. Jacobs, L. Van den Broeck a P. Cottin, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci F. Motulsky, avocat,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Wils a E. Montaguti, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 7. marca 2018,

* Jazyk konania: francúzština.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 10 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Ibrahimom Diallom, guinejským štátnym príslušníkom, a État belge (Belgicko) vo veci zamietnutia jeho žiadosti o pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Európskej únie.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 V kapitole 2 týkajúcej sa rodinných príslušníkov článok 4 ods. 2 písm. a) smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 2003, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224) najmä uvádza:

„Členské štáty môžu zákonom alebo iným právnym predpisom povoliť vstup a pobyt v súlade s touto smernicou a za predpokladu splnenia podmienok ustanovených v kapitole IV týmto rodinným príslušníkom:

- a) prvostupňovým príbuzným v priamej vzostupnej línii garanta alebo jeho manželského partnera, keď sú od neho závislí a nepoživajú náležitú rodinnú podporu v krajine pôvodu“.

- 4 Odôvodnenie 5 smernice 2004/38 znie:

„Právo všetkých občanov Únie voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov by sa malo, ak sa má uplatňovať podľa objektívnych podmienok slobody a dôstojnosti, udeliť tiež ich rodinným príslušníkom bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť. ...“

- 5 Článok 1 smernice 2004/38 stanovuje:

„Táto smernica stanovuje:

- a) podmienky, ktoré upravujú uplatňovanie práva voľného pohybu a pobytu v rámci územia členských štátov občanmi Únie a ich rodinných príslušníkov,
- b) právo trvalého pobytu na území členských štátov pre občanov Únie a ich rodinných príslušníkov,
- c) obmedzenia zavedené pre práva uvedené v a) a b) na základe dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia.“

6 Článok 2 uvedenej smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

...

2) ‚Rodinný príslušník‘ znamená:

- a) manželský partner;
- b) partner, s ktorým občan Únie uzavrel registrované partnerstvo na základe legislatívy členského štátu, ak legislatíva hostiteľského členského štátu považuje registrované partnerstvá za rovnocenné s manželstvom, a v súlade s podmienkami stanovenými v príslušnej legislatíve hostiteľského členského štátu,
- c) priami potomkovia, ktorí sú mladší ako 21 rokov, alebo sú nezaopatrenými osobami a takéto osoby manželského partnera alebo partnera, ako je definovaný v bode b),
- d) závislí priami príbuzní po vzostupnej línii a takéto osoby manželského partnera alebo partnera, ako je definovaný v bode b),

3) ‚Hostiteľský členský štát‘ znamená členský štát, do ktorého sa občan Únie presťahuje, aby vykonal svoje právo voľného pohybu a pobytu.“

7 Článok 3 smernice 2004/38 s názvom „Oprávnené osoby“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Táto smernica sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov, ako sú definovaní v bode 2 článku 2, ktorí ich sprevádzajú, alebo sa k nim pripájajú.“

8 Článok 5 tej istej smernice, nazvaný „Právo vstupu“, vo svojom odseku 2 stanovuje:

„Rodinní príslušníci, ktorí nie sú štátni príslušníci členského štátu, musia mať iba vstupné vízum v súlade s nariadením [Rady] (ES) č. 539/2001 [z 15. marca 2001 uvádzajúcim zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (Ú. v. ES, L 81, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 65)], alebo prípadne v súlade s vnútroštátnou legislatívou. Na účely tejto smernice vlastnenie platného pobytového preukazu uvedeného v článku 10 oslobodzuje takýchto rodinných príslušníkov od vízovej požiadavky.

Členské štáty takýmto osobám umožnia, aby získali potrebné víza. Takéto víza sa vydávajú bezplatne a čo najskôr a na základe zrýchleného postupu.“

9 Článok 10 smernice 2004/38 znie:

„1. Právo pobytu rodinných príslušníkov občana Únie, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, sa dokazuje vydaním dokladu nazvaného ‚Pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie‘ nie neskôr ako šesť mesiacov od dátumu predloženia žiadosti. Potvrdenie o požiadaní o pobytový preukaz sa vydáva okamžite.

2. Na účely vydania pobytového preukazu môžu členské štáty požadovať nasledujúce doklady:

- a) platný pas,
- b) doklad osvedčujúci existenciu rodinného vzťahu alebo registrovaného partnerstva,
- c) registračné potvrdenie alebo, v prípade neexistencie registračného systému, akýkoľvek dôkaz pobytu v hostiteľskom členskom štáte občana Únie, ktorého sprevádzajú, alebo ku ktorému sa pripájajú,

d) v prípadoch spadajúcich pod body c) a d) článku 2 ods. 2 dokumentačné dôkazy, že uvedené podmienky sú splnené,

...“

Belgické právo

- 10 Ako uvádza vnútroštátny súd, v súlade s článkom 42 ods. 1 loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (zákon o vstupe na územie, pobyte, usadení sa a vyhostení cudzincov) z 15. decembra 1980 (*Moniteur belge* z 31. decembra 1980, s. 14584, ďalej len „zákon z 15. decembra 1980“) právo na pobyt na belgickom území sa priznáva najneskôr do šesť mesiacov po dni podania žiadosti.
- 11 Podľa článku 52 ods. 4 druhého pododseku arrêté royal sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (kráľovské nariadenie o vstupe na územie, pobyte, usadení sa a vyhostení cudzincov) z 8. októbra 1981 (ďalej len „kráľovské nariadenie z 8. októbra 1981“) ak v rámci lehoty šesť mesiacov po podaní žiadosti o uznanie práva rodinného príslušníka občana Únie nie je prijaté žiadne rozhodnutie týkajúce sa tohto práva, vydá sa mu *ex offico* pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 12 Dňa 25. novembra 2014 podal pán Diallo, guinejský štátny príslušník, ako otec dieťaťa holandskej štátnej príslušnosti s bydliskom v Belgicku, žiadosť o pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie.
- 13 Dňa 22. mája 2015 Belgicko odmietlo vyhovieť tejto žiadosti a nariadilo pánovi Diallovi opustiť územie. Toto rozhodnutie bolo oznámené pánovi Diallovi 3. júna 2015.
- 14 Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko), na ktorú podal odvolanie pán Diallo, rozsudkom z 29. septembra 2015 zrušila rozhodnutie z 22. mája 2015 na základe nedostatku odôvodnenia.
- 15 Belgické orgány prijali 9. novembra 2015 nové rozhodnutie o zamietnutí pobytu s príkazom na opustenie územia. Pánovi Diallovi bolo toto rozhodnutie oznámené 26. novembra 2015. To v podstate uvádzalo, že pán Diallo v požadovanej lehote nepreukázal, že spĺňa podmienky na udelenie práva na pobyt na viac ako tri mesiace ako „rodinný príslušník občana Únie“. Konkrétnejšie, Belgicko na jednej strane uviedlo, že pán Diallo nepredložil dôkazy o dostatočných zdrojoch a na druhej strane platne nepreukázal, že by jeho dieťa holandskej štátnej príslušnosti na ňom bolo závislé alebo že by mu bolo dieťa skutočne zverené do osobnej starostlivosti.
- 16 Pán Diallo podal 11. decembra 2015 proti rozhodnutiu z 9. novembra 2015 odvolanie na Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory). Rozsudkom z 23. februára 2016 tento súd uvedené odvolanie zamietol.
- 17 Dňa 25. marca 2016 pán Diallo podal kasačný správny opravný prostriedok proti tomuto rozsudku na Conseil d'État (Štátna rada, Belgicko). Na podporu svojho opravného prostriedku pán Diallo najmä tvrdí, že z článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 vyplýva, že rozhodnutie o uznaní práva na pobyt musí byť žiadateľovi oznámené v lehote šesť mesiacov po podaní žiadosti a že vnútroštátne právo sa má vykladať v súlade s touto požiadavkou. Uvádza tiež, že nová lehota šesť mesiacov po zrušení prvého rozhodnutia, ktorá je priznaná príslušnému vnútroštátnemu orgánu, zbavuje článok 10 ods. 1 smernice 2004/38 potrebného účinku.

- 18 Belgicko sa osobitne domnieva, že žiadne zákonné alebo právne ustanovenie neukladá lehotu na oznámenie rozhodnutia týkajúceho sa žiadosti o pobytový preukaz. Podľa jeho názoru je príslušný vnútroštátny orgán len povinný prijať takéto rozhodnutie v lehote šesť mesiacov. Okrem toho tvrdí, že vzhľadom na to, že smernica 2004/38 neupravuje účinky vyplývajúce zo zrušujúceho rozsudku z 29. septembra 2015, a to, v akej lehote musí príslušný vnútroštátny orgán prijať nové rozhodnutie v nadväznosti na súdne zrušenie prvého rozhodnutia, vyplýva táto otázka z vnútroštátneho práva. V každom prípade sa domnieva, že nie je preukázané, že začatie plynutia novej lehoty šesť mesiacov na rozhodnutie o žiadosti o pobytový preukaz v nadväznosti na súdne zrušenie prvého rozhodnutia je neprimerané.
- 19 V tomto kontexte vnútroštátny súd predovšetkým uvádza, že vnútroštátne právo iba stanovuje, že právo na pobyt sa prizná najneskôr šesť mesiacov po podaní žiadosti bez toho, aby sa spresnilo, či rozhodnutie o uznaní práva na pobyt musí byť oznámené dotknutej osobe v tejto lehote. Tento súd sa domnieva, že na účely uplatnenia vnútroštátneho práva v súlade s požiadavkami článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 treba určiť, či sa toto ustanovenie má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie týkajúce sa konštatovania práva na pobyt musí byť prijaté a oznámené v lehote šesť mesiacov.
- 20 Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že smernica 2004/38 neupravuje dôsledky zrušenia rozhodnutia týkajúceho sa žiadosti o pobytový preukaz. Konkrétnejšie, má pochybnosti o otázke, akú lehotu má k dispozícii príslušný vnútroštátny orgán na rozhodnutie o žiadosti o pobytový preukaz v nadväznosti na súdne zrušenie jeho prvého rozhodnutia zamietajúceho uznanie dotknutého práva. V tomto ohľade sa domnieva, že na účely určenia tejto novej lehoty treba vedieť, či zásada efektivity bráni tomu, aby mal príslušný vnútroštátny orgán opäť v nadväznosti na zrušenie jeho rozhodnutia k dispozícii celú lehotu šesť mesiacov upravenú článkom 10 ods. 1 smernice 2004/38.
- 21 Okrem toho vnútroštátny súd uvádza, že podľa vnútroštátnej judikatúry vzhľadom na záväznú povahu lehoty stanovenej v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 a účinkov zrušujúceho rozsudku má príslušný vnútroštátny orgán k dispozícii odo dňa jeho oznámenia celú lehotu, ktorú mal k dispozícii na rozhodnutie o žiadosti o pobytový preukaz, a nielen zvyšok lehoty, ktorý mal ešte uplynúť ku dňu, keď bol zrušený akt prijatý.
- 22 Nakoniec sa tento súd pýta, či smernica 2004/38 bráni tomu, aby bol pobytový preukaz vydaný automaticky žiadateľovi z dôvodu prekročenia lehoty šesť mesiacov stanovenej v článku 10 ods. 1 tejto smernice, aj keď tento žiadateľ nespĺňa podmienky vyžadované na jeho získanie. V tomto ohľade vnútroštátny súd vysvetľuje, že ak by vyplynulo, že lehota stanovená v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 bola v danej veci skutočne prekročená a že táto smernica nebránila tomu, aby malo prekročenie tejto lehoty za následok povinnosť vydať požadovaný pobytový preukaz, rozhodnutie z 9. novembra 2015 zamietajúce vydanie pobytového preukazu pánovi Diallovi by tak muselo byť považované za nezákonné.
- 23 Za týchto podmienok Conseil d'État (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok [10 ods. 1] smernice [2004/38] vykladať tak, že vyžaduje, aby rozhodnutie týkajúce sa konštatovania práva na pobyt bolo prijaté a oznámené v lehote šesť mesiacov alebo tak, že umožňuje, aby rozhodnutie bolo prijaté v tejto lehote, ale oznámené neskôr? Ak už citované rozhodnutie môže byť oznámené neskôr, v akej lehote sa tak musí stať?
2. Má sa článok [10 ods. 1] smernice [2004/38] v spojení s [jej] článkom 5, článkom [5 ods. 4] smernice [2003/86] a s článkami 7, 20, 21 a 41 Charty základných práv [Európskej] únie vykladať a uplatňovať v tom zmysle, že rozhodnutie prijaté na tomto základe musí byť iba prijaté v lehote šesť mesiacov, ktorú stanovuje, bez toho, aby existovala akákoľvek lehota na jeho oznámenie a akýkoľvek vplyv na právo na pobyt v prípade, že k oznámeniu dôjde po uplynutí tejto lehoty?

3. S cieľom zabezpečiť účinnosť práva na pobyt rodinného príslušníka občana Únie bráni zásada efektivity tomu, aby mal vnútroštátny orgán v nadväznosti na zrušenie rozhodnutia týkajúceho sa už citovaného práva opäť k dispozícii celú lehotu šesť mesiacov, ktorú mal k dispozícii podľa článku [10 ods. 1] smernice [2004/38]? V prípade kladnej odpovede, akú lehotu má ešte k dispozícii vnútroštátny orgán po zrušení jeho rozhodnutia zamietajúceho priznanie dotknutého práva?
4. Sú články 5, 10 a 31 smernice [2004/38] v spojení s článkami 8 a 13 [Európskeho] dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [podpísaného v Ríme 4. novembra 1950], článkami 7, 24, 41 a 47 [Charty základných práv] a článkom [21 ZFEÚ] zlučiteľné s judikatúrou a vnútroštátnymi ustanoveniami, akými sú [článok] 39/2 ods. 2, [články] 40, 40a, 42 a 43 zákona z 15. decembra 1980 a článok 52 ods. 4 kráľovského nariadenia z 8. októbra 1981, ktoré vedú k tomu, že rozsudok, ktorým sa zrušuje rozhodnutie zamietajúce pobyt na základe týchto ustanovení, vydaný Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory), má účinok prerušenia a nie odkladný účinok na záväznú lehotu šesť mesiacov stanovenú článkom 10 smernice 2004/38, článkom 42 zákona z 15. decembra 1980 a článkom 52 kráľovského nariadenia z 8. októbra 1981?
5. Vyžaduje smernica [2004/38], aby malo prekročenie lehoty šesť mesiacov stanovenej v jej článku [10 ods. 1] určité dôsledky, a ak áno, o aké dôsledky ide? Vyžaduje alebo umožňuje tá istá smernica [2004/38], aby dôsledkom prekročenia tejto lehoty bolo automatické priznanie žiadaneho pobytového preukazu bez toho, aby sa konštatovalo, že žiadateľ skutočne spĺňa požadované podmienky na priznanie práva na pobyt, o ktorý žiada?“

O prejudiciálnych otázkach

O právomoci Súdneho dvora a prípustnosti prejudiciálnych otázok

- 24 Belgická vláda tvrdí, že Súdny dvor nemá právomoc odpovedať na otázky položené vnútroštátnym súdom, keďže situácia žiadateľa vo veci samej nepatrí do pôsobnosti práva Únie.
- 25 Táto vláda v prvom rade tvrdí, že pán Diallo sa nemôže domáhať uplatnenia ustanovení smernice 2004/38, keďže nie je „rodinným príslušníkom“ v zmysle článku 2 bodu 2 smernice 2004/38. V druhom rade sa na situáciu vo veci samej nevzťahuje ani smernica 2003/86, pretože pán Diallo požiadal o pobytový preukaz s tým, že poukázal výlučne na svoje postavenie príbuzného občana Únie po vzostupnej línii. V treťom rade belgická vláda zastáva názor, že žalobcoví vo veci samej nemožno priznať nijaké právo na pobyt na základe článkov 20 a 21 ZFEÚ.
- 26 V tomto ohľade treba uviesť, že položenými otázkami vnútroštátny súd žiada Súdny dvor o výklad článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 s prihliadnutím na ďalšie ustanovenia vyplývajúce z tejto smernice, smernice 2003/86, Zmluvy o FEÚ a Charty základných práv.
- 27 Okrem toho si otázka, či sa na štátneho príslušníka tretej krajiny vzťahuje pôsobnosť smerníc 2003/86 a/alebo 2004/38, vyžaduje výklad práva Únie, najmä podmienok stanovených v článku 4 smernice 2003/86, ako aj v článkoch 2 a 3 smernice 2004/38 (pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. septembra 2016, CS, C-304/14, EU:C:2016:674, bod 22, a zo 14. novembra 2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, bod 44).
- 28 V súlade s článkom 267 ZFEÚ má však Súdny dvor právomoc rozhodnúť v prejudiciálnom konaní najmä o výklade Zmlúv, Charty základných práv, ako aj smerníc dotknutých prejudiciálnymi otázkami.

- 29 V rozsahu, v akom chce belgická vláda svojou argumentáciou v skutočnosti spochybniť prípustnosť prejudiciálnych otázok, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry môže Súdny dvor odmietnuť návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sú mu položené (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 23).
- 30 V predmetnej veci je nutné konštatovať, že vnútroštátny súd vysvetlil dôvody, pre ktoré je výklad otázok položených Súdnemu dvoru nevyhnutný na vyriešenie sporu vo veci samej. Z týchto vysvetlení totiž vyplýva, že odpoveď Súdného dvora na tieto otázky môže mať priamy vplyv na posúdenie individuálnej situácie pána Dialla, najmä otázky, či mu príslušné vnútroštátne orgány mali vydať pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie.
- 31 Za týchto okolností je nutné konštatovať, že Súdny dvor má právomoc odpovedať na prejudiciálne otázky položené vnútroštátnym súdom a že tieto otázky treba považovať za prípustné.

O veci samej

O prvej a druhej otázke

- 32 Svojou prvou a druhou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 10 ods. 1 smernice 2004/38 má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie o žiadosti o pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie musí byť prijaté a oznámené v lehote šesť mesiacov stanovenej v tomto ustanovení.
- 33 V tomto ohľade článok 10 ods. 1 smernice 2004/38/ES stanovuje, že právo pobytu rodinných príslušníkov občana Únie, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, sa dokazuje vydaním dokladu nazvaného „pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie“ nie neskôr ako šesť mesiacov od dátumu predloženia žiadosti o tento pobytový preukaz.
- 34 Zo samotného znenia tohto ustanovenia tak vyplýva, že členské štáty majú povinnosť vydať pobytový preukaz rodinným príslušníkom občana Únie v zmysle článku 2 bodu 2 smernice 2004/38 v maximálnej lehote šesť mesiacov od podania ich žiadosti.
- 35 Ako totiž uviedol generálny advokát v bode 44 svojich návrhov, použitie formulácie „nie neskôr ako šesť mesiacov od dátumu predloženia žiadosti“ jasne naznačuje, že členské štáty musia vydať pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie dotknutej osobe v tejto lehote.
- 36 Pojem „vydanie“ uvedený v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 zahŕňa, ako to v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 45 a 46 svojich návrhov, že v lehote šesť mesiacov stanovenej v tomto ustanovení musia príslušné vnútroštátne orgány preskúmať žiadosť, prijať rozhodnutie a v prípade, ak žiadateľ spĺňa podmienky na priznanie práva na pobyt na základe smernice 2004/38, vydať uvedený pobytový preukaz tomuto žiadateľovi.
- 37 Tento výklad okrem iného, ako uviedol generálny advokát v bode 49 svojich návrhov, podporuje judikatúra Súdného dvora, keďže tento súd rozhodol, pokiaľ ide o vydanie pobytového preukazu podľa smernice 2004/38, že normotvorca Únie sa v podstate obmedzil na to, že v článku 10 tejto smernice vymenoval doklady, ktoré musia byť predložené na získanie takéhoto preukazu, ktorý musí byť následne vydaný do šiestich mesiacov po podaní žiadosti (rozsudok z 5. septembra 2012, Rahman a i., C-83/11, EU:C:2012:519, bod 42).

- 38 Z toho vyplýva, že povinnosť členských štátov vydať pobytový preukaz rodinnému príslušníkovi občana Únie v záväznej lehote šesť mesiacov stanovenej v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 nevyhnutne zahŕňa prijatie a oznámenie rozhodnutia dotknutej osobe pred uplynutím tejto lehoty.
- 39 Rovnako to platí, ak príslušné vnútroštátne orgány dotknutej osobe odmietnu vydať pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie.
- 40 V rámci správneho konania zavedeného článkom 10 smernice 2004/38, ktorej cieľom je overiť v lehote šesť mesiacov individuálnu situáciu štátnych príslušníkov tretích krajín z hľadiska ustanovení práva Únie a najmä, či sa na týchto štátnych príslušníkov vzťahuje pojem „rodinný príslušník“ v zmysle uvedenej smernice, totiž príslušné vnútroštátne orgány môžu dospieť k prijatiu jednak kladného rozhodnutia a jednak záporného rozhodnutia.
- 41 V tomto kontexte oznámenie rozhodnutia týkajúceho sa žiadosti o pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie nemôže byť oznámené žiadateľovi v rozdielnych lehotách v závislosti od toho, či je rozhodnutie prijaté príslušným vnútroštátnym orgánom kladné alebo záporné.
- 42 Preto ak v dôsledku preskúmania žiadosti o získanie pobytového preukazu príslušný vnútroštátny orgán konštatuje, že podmienky stanovené na tento účel nie sú splnené, tento orgán je povinný prijať a oznámiť rozhodnutie zamietajúce vydanie pobytového preukazu žiadateľovi v rovnakej lehote šesť mesiacov.
- 43 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba odpovedať na prvú a druhú otázku tak, že článok 10 ods. 1 smernice 2004/38 sa má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie o žiadosti o pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie musí byť prijaté a oznámené v lehote šesť mesiacov stanovenej v tomto ustanovení.

O piatej otázke

- 44 Svojou piatou otázkou, ktorú treba preskúmať pred treťou a štvrtou otázkou, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa smernica 2004/38 má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je úprava dotknutá vo veci samej, ktorá ukladá príslušným vnútroštátnym orgánom povinnosť vydať *ex offio* pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie dotknutej osobe, ak je lehota šesť mesiacov stanovená v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 prekročená, bez predchádzajúceho konštatovania, že dotknutá osoba skutočne spĺňa podmienky na pobyt v hostiteľskom členskom štáte v súlade s právom Únie.
- 45 V tomto ohľade treba uviesť, že smernica 2004/38 nijako nespresňuje dôsledky, ktoré vyplývajú z prekročenia lehoty stanovenej v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38, pričom táto otázka v zásade patrí do procesnej autonómie členských štátov s výhradou rešpektovania zásad efektivity a ekvivalencie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. marca 2016, Bensada Benallal, C-161/15, EU:C:2016:175, bod 24).
- 46 V tomto rámci hoci právo Únie nijako nebráni tomu, aby členské štáty stanovili režimy implicitného prijatia alebo povolenia, je tiež nevyhnutné, aby takéto režimy nezasahovali do potrebného účinku práva Únie.
- 47 Ako vyplýva z článku 10 ods. 1 smernice 2004/38, v tomto ohľade právo pobytu rodinných príslušníkov občana Únie v zmysle článku 2 bodu 2 tejto smernice „sa dokazuje“ vydaním pobytového preukazu rodinného príslušníka občana Únie. Na tento účel článok 10 ods. 2 uvedenej smernice uvádza dokumenty, ktoré majú preukázať postavenie „rodinného príslušníka“ v zmysle smernice 2004/38 a ktoré štátni príslušníci tretích krajín musia predložiť na účely získania tohto pobytového preukazu.

- 48 Ako pritom vyplýva z ustálenej judikatúry Súdneho dvora, vydanie povolenia na pobyt, akým je preukaz uvedený v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, sa musí považovať za akt, ktorý nezakladá práva, ale slúži na to, aby ním členský štát vyjadril, aké je osobné postavenie takéhoto štátneho príslušníka z hľadiska ustanovení práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. júla 2011, Dias, C-325/09, EU:C:2011:498, bod 48, ako aj z 12. marca 2014, O. a B., C-456/12, EU:C:2014:135, bod 60).
- 49 Deklaratívna povaha pobytových preukazov v sebe zahŕňa, že sú určené na to, aby konštatovali už existujúce právo dotknutej osoby na pobyt (rozsudky z 25. júla 2008, Metock a i., C-127/08, EU:C:2008:449, bod 52, a z 21. júla 2011, Dias, C-325/09, EU:C:2011:498, bod 54).
- 50 Z toho vyplýva, že článok 10 ods. 1 smernice 2004/38 bráni tomu, aby bol pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie vydaný štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý nespĺňa smernicou stanovené podmienky na jeho priznanie.
- 51 Za týchto podmienok aj keď nič nebráni tomu, aby vnútroštátna právna úprava stanovila, že nečinnosť príslušnej správy počas šiestich mesiacov od podania žiadosti sa považuje za rozhodnutie o zamietnutí, samotné ustanovenia smernice 2004/38 naopak bránia tomu, aby sa považovala za rozhodnutie o prijatí.
- 52 Vo veci samej však na jednej strane zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že žalobca sa nemôže domáhať postavenia „závislého priameho príbuzného po vzostupnej línii“ dotknutého občana Únie v zmysle článku 2 bodu 2 písm. d) smernice 2004/38 a článku 4 ods. 2 písm. a) smernice 2003/86, takže nemôže byť považovaný za „rodinného príslušníka“ v zmysle týchto ustanovení (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. novembra 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, bod 54).
- 53 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora zo smernice 2004/38 nevyplýva právo na vstup a pobyt v členskom štáte pre všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín, ale len pre tých, ktorí sú v zmysle článku 2 bodu 2 tejto smernice „rodinnými príslušníkmi“ občana Únie, ktorý vykonal svoje právo na voľný pohyb a usadil sa v inom členskom štáte než v členskom štáte, ktorého je štátnym príslušníkom (rozsudok z 8. novembra 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, bod 51).
- 54 Na druhej strane zo spisu predloženého Súdnemu dvoru, ako aj zo spresnení belgickej vlády na pojednávaní, vyplýva, že vnútroštátna právna úprava dotknutá vo veci samej upravuje systém automatického vydávania pobytových preukazov rodinného príslušníka občana Únie, podľa ktorého príslušný vnútroštátny orgán musí *ex offico* vydať takéto karty žiadateľom, ak je lehota šesť mesiacov stanovená v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 prekročená.
- 55 Takýto systém je v rozsahu, v akom umožňuje vydanie pobytového preukazu osobe, ktorá nespĺňa podmienky na jeho získanie, v rozpore s cieľmi smernice 2004/38.
- 56 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba odpovedať na piatu otázku tak, že smernica 2004/38 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je úprava dotknutá vo veci samej, ktorá ukladá príslušným vnútroštátnym orgánom povinnosť vydať *ex offico* pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie dotknutej osobe, ak je lehota šesť mesiacov stanovená v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 prekročená, bez predchádzajúceho konštatovania, že dotknutá osoba skutočne spĺňa podmienky na pobyt v hostiteľskom členskom štáte v súlade s právom Únie.

O tretej a štvrtej otázke

- 57 Svojou treťou a štvrtou prejudiciálnou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa právo Únie má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej judikatúre, akou je judikatúra dotknutá vo veci samej, podľa ktorej má príslušný vnútroštátny orgán v nadväznosti na

súdne zrušenie rozhodnutia zamietajúceho vydanie pobytového preukazu rodinného príslušníka občana Únie automaticky opäť k dispozícii celú lehotu šesť mesiacov stanovenú v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38.

- 58 V tomto ohľade treba konštatovať, že smernica 2004/38 neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa účinkov súdneho zrušenia rozhodnutí prijatých príslušnými vnútroštátnymi orgánmi, ktoré zamietajú vydanie pobytových preukazov rodinného príslušníka občana Únie, a najmä otázku, akú lehotu majú k dispozícii tieto orgány na prijatie nového rozhodnutia v nadväznosti na takéto zrušenie.
- 59 V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora tak v prípade neexistencie pravidiel Únie v tejto oblasti prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby ich na základe zásady procesnej autonómie zaviedol, avšak pod podmienkou, že nesmú byť menej priaznivé než pravidlá, ktoré upravujú obdobné situácie podliehajúce vnútroštátnemu právu (zásada ekvivalencie), a že nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právo Únie (zásada efektivity) (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky zo 17. marca 2016, Bensada Benallal, C-161/15, EU:C:2016:175, bod 24, a z 13. decembra 2017, El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, bod 26).
- 60 Vo veci samej vzniká iba otázka dodržania zásady efektivity.
- 61 Vnútroštátny súd odkazuje na vnútroštátnu judikatúru, podľa ktorej súdne zrušenie rozhodnutia prijatého správnym orgánom v záväznej lehote vedie automaticky k začatiu plynutia celej lehoty, ktorú mal tento orgán k dispozícii na rozhodnutie, odo dňa oznámenia zrušujúceho rozsudku. Podľa tejto judikatúry tak mal príslušný vnútroštátny orgán k dispozícii v nadväznosti na súdne zrušenie svojho pôvodného rozhodnutia novú lehotu šesť mesiacov založenú na článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 na účely rozhodnutia o žiadosti pána Dialla o vydanie pobytového preukazu rodinného príslušníka občana Únie.
- 62 V tomto kontexte sa automatické začatie plynutia novej lehoty šesť mesiacov v nadväznosti na súdne zrušenie pôvodného rozhodnutia príslušného vnútroštátneho orgánu zdá ako spôsobilé neprímerane sťažiť výkon práva rodinného príslušníka občana Únie na rozhodnutie o jeho žiadosti o pobytový preukaz podľa článku 10 ods. 1 smernice 2004/38.
- 63 Ako sa totiž pripomenulo v bode 40 tohto rozsudku, správne konanie zavedené článkom 10 smernice 2004/38 má v prvom rade za cieľ overiť v záväznej lehote šesť mesiacov individuálnu situáciu štátnych príslušníkov tretích krajín z hľadiska ustanovení práva Únie. Osobitne príslušné vnútroštátne orgány musia v tejto lehote výlučne overiť, či je štátny príslušník tretej krajiny spôsobilý preukázať predložením dokladov uvedených v článku 10 ods. 2 tejto smernice, že sa naň vzťahuje pojem „rodinný príslušník“ občana Únie v zmysle smernice 2004/38 na účely získania pobytového preukazu.
- 64 V druhom rade z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že cieľom smernice 2004/38 je zjednodušiť výkon základného a individuálneho práva voľne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, ktoré je občanom Únie priamo priznané článkom 21 ods. 1 ZFEÚ, a posilniť toto právo. Odôvodnenie 5 tejto smernice okrem toho zdôrazňuje, že uvedené právo by sa na to, aby sa mohlo vykonávať za objektívnych podmienok dôstojnosti, malo udeliť tiež rodinným príslušníkom týchto občanov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť (rozsudok zo 14. novembra 2017, Lounes, C-165/16, EU:C:2017:862, bod 31 a citovaná judikatúra).
- 65 Tento cieľ vyžaduje, aby bol štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý predloží dôkaz, že sa naň vzťahuje pojem „rodinný príslušník“ občana Únie v zmysle smernice 2004/38, vydaný pobytový preukaz preukazujúci toto postavenie čo najskôr.

- 66 Na jednej strane, ako v podstate uvádza Európska komisia, totiž deklaratívna povaha pobytového preukazu umožňuje štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je v situácii právnej neistoty týkajúcej sa legitímnosti jeho pobytu, preukázať, v rozsahu, v akom sú splnené vecné podmienky vyžadované na účely získania jeho práva na pobyt, existenciu svojho odvodeného práva pobytu, čo uľahčí jednak výkon tohto práva a jednak jeho integráciu do hostiteľského členského štátu.
- 67 Na druhej strane treba pripomenúť, že v súlade s článkom 5 ods. 2 smernice 2004/38 iba platný pobytový preukaz zbavuje rodinných príslušníkov občana Únie, ktorí nemajú štátnu príslušnosť členského štátu, povinnosti získať vstupné víza na územie členských štátov. Ako vyplýva z odôvodnenia 8 tejto smernice, cieľom tejto výnimky je uľahčiť voľný pohyb štátnych príslušníkov tretích štátov, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občana Únie (rozsudok z 18. decembra 2014, McCarthy a i., C-202/13, EU:C:2014:2450, body 40 a 41).
- 68 Preto automatické začatie plynutia novej lehoty šesť mesiacov v nadväznosti na súdne zrušenie rozhodnutia o zamietnutí vydania pobytového preukazu sa zdá ako neprimerané z hľadiska účelu správneho konania stanoveného v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38, ako aj cieľa tejto smernice.
- 69 Z toho vyplýva, že zásada efektivity, ako aj cieľ rýchleho vybavenia vyplývajúci zo smernice 2004/38 bránia tomu, aby vnútroštátne orgány mali automaticky k dispozícii novú lehotu šesť mesiacov v nadväznosti na súdne zrušenie prvého rozhodnutia zamietajúceho vydanie pobytového preukazu. Tieto orgány sú povinné prijať nové rozhodnutie v primeranej lehote, ktorá v každom prípade nesmie prekročiť lehotu uvedenú v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38.
- 70 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba odpovedať na tretiu a štvrtú otázku tak, že právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej judikatúre, akou je judikatúra dotknutá vo veci samej, podľa ktorej má príslušný vnútroštátny orgán v nadväznosti na súdne zrušenie rozhodnutia zamietajúceho vydanie pobytového preukazu rodinného príslušníka občana Únie automaticky opäť k dispozícii celú lehotu šesť mesiacov stanovenú v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38.

O trovách

- 71 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

- Článok 10 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, sa má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie o žiadosti o pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Únie musí byť prijaté a oznámené v lehote šesť mesiacov stanovenej v tomto ustanovení.**
- Smernica 2004/38 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je úprava dotknutá vo veci samej, ktorá ukladá príslušným vnútroštátnym orgánom povinnosť vydať *ex officio* pobytový preukaz rodinného príslušníka občana Európskej únie dotknutej osobe, ak je lehota šesť mesiacov stanovená v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38 prekročená, bez predchádzajúceho konštatovania, že dotknutá osoba skutočne spĺňa podmienky na pobyt v hostiteľskom členskom štáte v súlade s právom Únie.**

- 3. Právo Únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej judikatúre, akou je judikatúra dotknutá vo veci samej, podľa ktorej má príslušný vnútroštátny orgán v nadväznosti na súdne zrušenie rozhodnutia zamietajúceho vydanie pobytového preukazu rodinného príslušníka občana Európskej únie automaticky opäť k dispozícii celú lehotu šesť mesiacov stanovenú v článku 10 ods. 1 smernice 2004/38.**

Podpisy